

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/692

z 28 apríla 2021,

ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 16 ods. 2, článok 19 ods. 2, článok 21 ods. 2, článok 24, článok 167 a článok 168,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) V súlade s článkom 2 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) je Únia založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi. V článku 3 Zmluvy o EÚ sa ďalej uvádza, že cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov a že rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva. Uvedené hodnoty sa ďalej opätovne potvrdzujú a stanovujú v právach, slobodách a zásadách zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).
- (2) Je dôležité, aby sa uvedené práva a hodnoty naďalej aktívne pestovali, chránili, podporovali, presadzovali a vymieňali medzi občanmi a národmi a aby zostali stredobodom projektu Únie vzhľadom na to, že zhoršenie ochrany týchto práv a hodnôt v ktoromkoľvek členskom štáte môže mať nepriaznivé účinky na Úniu ako celok. Preto by sa mal vo všeobecnom rozpočte Únie vytvoriť nový Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty pozostávajúci z programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty a programu Spravodlivosť, zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/693 ⁽⁴⁾. V čase, keď európske spoločnosti čelia extrémizmu, radikalizmu a rozdeleniu a priestor pre nezávislú občiansku spoločnosť sa zmenšuje, je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým podporovať, posilňovať

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 178.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 461, 21.12.2018, s. 196.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní z 19. apríla 2021 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z 28. apríla 2021 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/693 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Spravodlivosť a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1382/2013 (pozri stranu 21 tohto úradného vestníka).

a obhajovať spravodlivosť, práva a hodnoty Únie - úctu k ľudskej dôstojnosti, slobodu, demokraciu, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv. Toto úsilie zásadne a priamo ovplyvní politický, sociálny, kultúrny a hospodársky život v Únii. Ako súčasť nového Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty bude program Spravodlivosť v súlade s programom Spravodlivosť na obdobie rokov 2014–2020, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1382/2013 ⁽⁵⁾, naďalej podporovať ďalší rozvoj priestoru spravodlivosti v rámci Únie založeného na právnom štáte, nezávislosti a nestrannosti súdnictva, vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere, prístupe k spravodlivosti a na cezhraničnej spolupráci.

Program Občania, rovnosť, práva a hodnoty (ďalej len „program“) spojí program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020, zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 ⁽⁶⁾, a program Európa pre občanov, zriadený nariadením Rady (EÚ) č. 390/2014 ⁽⁷⁾ (ďalej len „predchádzajúce programy“).

- (3) Program by sa mal zriadiť na obdobie siedmich rokov, aby sa jeho trvanie zosúladiť s trvaním viacročného finančného rámca stanoveným v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (4) Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty a jeho dva podkladové programy financovania budú zamerané na osoby a subjekty, ktoré prispievajú k tomu, aby boli naše spoločné hodnoty a bohatá rozmanitosť, ako aj práva a rovnosť zavedené do praxe a dobre fungujúce. Hlavným cieľom má byť podpora a zachovanie otvorenej, pluralitnej, inkluzívnej a demokratickej spoločnosti založenej na právach a rovnosti. Zahŕňa to dynamickú a silnú občiansku spoločnosť, ktorá podporuje demokratickú, občiansku a spoločenskú účasť obyvateľov a rozvíja bohatú rozmanitosť európskej spoločnosti na základe našich spoločných hodnôt, našej spoločnej histórie a pamäte. V článku 11 Zmluvy o EÚ sa vyžaduje, aby inštitúcie Únie udržiavali otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s občianskou spoločnosťou a primeraným spôsobom poskytovali občanom a zastupujúcim združeniam možnosť vyjadrovať a verejne si vymieňať názory na všetky oblasti činnosti Únie.
- (5) Mal by sa nadviazať otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s prijímateľmi programu a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami, a to zriadením skupiny pre občiansky dialóg. Skupina pre občiansky dialóg by mala byť otvoreným a neformálnym priestorom na diskusiu a mala by prispievať k výmene skúseností a osvedčených postupov a k diskusií o politickom vývoji v oblastiach a cieľoch programu a súvisiacich oblastiach. Skupina pre občiansky dialóg by nemala mať žiadnu zodpovednosť za riadenie programu.
- (6) Nadviazaním na pozitívne skúsenosti z predchádzajúcich programov a ich ďalším rozvíjaním by mal program umožniť rozvoj synergií s cieľom riešiť výzvy spoločné pre podporu a ochranu hodnôt Únie a s cieľom nadobudnúť zásadný rozmer potrebný na dosiahnutie konkrétnych výsledkov v danej oblasti. Umožní sa tým plné využitie potenciálu pre synergie s cieľom účinnejšie podporiť oblasti politiky, na ktoré sa program vzťahuje, a zvýšiť potenciál súvisiacich politík osloviť jednotlivcov a občiansku spoločnosť, pričom by sa malo usilovať o rovnovážne zemepisné rozdelenie. Ak má byť program účinný, mal by zohľadňovať špecifickú povahu jednotlivých politík, ich rozdielne cieľové skupiny a ich osobitné potreby prostredníctvom na mieru prispôbených a zacielených prístupov.

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1382/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Spravodlivosť na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 73).

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 62).

⁽⁷⁾ Nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 zo 14. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje program „Európa pre občanov“ na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 115, 17.4.2014, s. 3).

⁽⁸⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

- (7) Úplné rešpektovanie a podpora právneho štátu a demokracie sú základom pre budovanie dôvery občanov v Úniu a pri zaručovaní vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Podporou práv a hodnôt program prispeje k budovaniu demokratickejšej Únie, rešpektovaniu právneho štátu a demokratického dialógu, transparentnosti a dobrej správe vecí verejných, a to aj v prípadoch, kde sa priestor pre občiansku spoločnosť zmenšuje.
- (8) Na to, aby sa Únia priblížila občanom, a na posilnenie demokratickej účasti sú potrebné rôzne akcie a koordinované úsilie. Európske občianstvo a európska identita by sa mali rozvíjať a zlepšovať povzbudzovaním chápania občanov procesu tvorby politik a podporou občianskej angažovanosti v činnostiach Únie. Navyše, nadväzovanie kontaktov medzi občanmi prostredníctvom projektov partnerských miest a sietí miest a podpora organizácií občianskej spoločnosti na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje, prispejú k zvýšeniu angažovanosti občanov v spoločnosti a v konečnom dôsledku k ich aktívnemu zapojeniu do demokratického života Únie. Podpora činností, ktoré presadzujú vzájomné porozumenie, medzikultúrny dialóg, kultúrnu a jazykovú rozmanitosť, sociálne začlenenie a rešpektovanie iných, zároveň posilní zmysel pre spolupatričnosť k Únii a spoločné občianstvo v rámci európskej identity opierajúce sa o spoločné chápanie našich spoločných európskych hodnôt, našej kultúry, histórie a nášho dedičstva. Podpora silnejšieho zmyslu pre spolupatričnosť k Únii a jej hodnoty je obzvlášť dôležitá medzi občanmi jej najvzdialenejších regiónov v dôsledku ich odľahlosti a vzdialenosti od kontinentálnej Európy.
- (9) Činnosti zamerané na historické povedomie a kritický pohľad na historickú pamäť Európy sú potrebné na to, aby si občania, najmä mladí ľudia, boli vedomí svojej spoločnej histórie a hodnôt ako základu spoločnej budúcnosti. Cieľom činností zameraných na historické povedomie by malo byť zamyslieť sa nad príčinami totalitných režimov v moderných dejinách Európy, najmä nacizmu, ktorý viedol k holokaustu; fašizmu; stalinizmu a totalitných komunistických režimov, a pripomenúť si obeť ich zločinov. Mali by zahŕňať aj činnosti týkajúce sa iných rozhodujúcich udalostí a referenčných bodov v nedávnej európskej histórii. Do úvahy by sa mal taktiež vziať význam historických, sociálnych, kultúrnych a medzikultúrnych faktorov, aby sa vytvorila európska identita založená na spoločných hodnotách a zmysle pre spolupatričnosť.
- (10) Občania by mali byť lepšie informovaní o svojich právach vyplývajúcich z občianstva Únie a malo by pre nich byť prirodzené využívať možnosti na život, cestovanie, štúdium, prácu a dobrovoľníctvo v inom členskom štáte. Mali by mať pocit, že môžu využívať a uplatňovať všetky svoje práva spojené s občianstvom a dôverovať v rovnaký prístup, plnú vymáhateľnosť a ochranu svojich práv bez akejkoľvek diskriminácie bez ohľadu na to, kde v Únii sa práve nachádzajú. Je potrebné podporovať občiansku spoločnosť pri podpore a ochrane hodnôt Únie a zvyšovaní informovanosti o hodnotách Únie, a pri prispievaní k účinnému uplatňovaniu práv podľa práva Únie.
- (11) Rodová rovnosť je základnou hodnotou a cieľom Únie. Celkový pokrok v oblasti rodovej rovnosti však stagnuje. Diskriminácia žien a dievčat a nerovnaké zaobchádzanie s nimi, ako aj rôzne formy násillia páchaného na nich porušujú ich základné práva a bránia im v plnej politickej, spoločenskej a ekonomickej účasti v spoločnosti. Existencia politických, štrukturálnych a kultúrnych bariér okrem toho bráni dosiahnutiu skutočnej rodovej rovnosti. Presadzovanie rodovej rovnosti a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých činnostiach Únie je preto prioritnou úlohou Únie a hybnou silou hospodárskeho rastu a sociálneho rozvoja a malo by sa v rámci programu podporovať. Osobitne dôležité je aktívne bojovať proti stereotypom a venovať sa tichej a prierezovej diskriminácii. Rovnaký prístup k práci, rovnaká účasť na trhu práce a odstránenie prekážok v kariérnom postupe vo všetkých odvetviach, napríklad v súdnictve a v odvetviach týkajúcich sa vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, sú piliermi rodovej rovnosti. Dôraz by sa mal kladť aj na rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom a rovnomerné rozdelenie úloh neplatenej práce v domácnosti a neplatenej starostlivosti o deti, staršie osoby a iné osoby odkázané na starostlivosť, medzi mužmi a ženami, keďže ide o záležitosti, ktoré sú neoddeliteľne spojené s dosahovaním rovnakej hospodárskej nezávislosti a účasti a s dosahovaním rovnosti medzi ženami a mužmi.

- (12) Rodovo motivované násilie a násilie voči ohrozeným skupinám (deti, mladí ľudia a ďalšie ohrozené skupiny, ako sú LGBTIQ osoby a osoby so zdravotným postihnutím) predstavuje vážne porušenie základných práv a dochádza k nemu v celej Únii, a to vo všetkých sociálnych a hospodárskych súvislostiach, a má vážne dôsledky na fyzické, mentálne a duševné zdravie obetí, ako aj pre spoločnosť ako celok. Rodovo motivované násilie a obťažovanie tak v domácej, ako aj vo verejnej sfére, postihuje najviac ženy. Boj proti takémuto násiliu a obťažovaniu je preto kľúčovou akciou na podporu rodovej rovnosti. V Dohovore Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) sa násilie na ženách vymedzuje ako všetky činy rodovo podmieneného násillia, ktoré majú alebo môžu mať za následok telesnú, sexuálnu, duševnú, ale aj ekonomickú ujmu alebo utrpenie žien vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, nátlaku alebo svojvoľného zbavenia slobody, či už vo verejnom alebo v súkromnom živote. Boj proti rodovo motivovanému násiliu si vyžaduje viacrozmerý prístup a zahŕňa zaoberanie sa jeho právnymi, hospodárskymi, vzdelávacími a zdravotnými hľadiskami. Rovnako je potrebné aktívne bojovať proti rodovým stereotypom už od raného veku, ako aj proti všetkým formám nenávisných prejavov a násillia na internete. V tejto súvislosti je naďalej nevyhnutné podporovať organizácie bojujúce za práva žien a ďalších aktérov pôsobiacich v tejto oblasti. Deti, mladí ľudia a iné ohrozené skupiny, ako sú LGBTIQ osoby a osoby so zdravotným postihnutím, sú tiež vystavené zvýšenému riziku, že sa stanú obeťami násillia, najmä v prostredí rodiny a v intímnych vzťahoch.

Mala by sa prijať akcia na podporu práv ohrozených osôb, najmä práv detí vrátane detí osirelých či už v dôsledku domácej trestnej činnosti alebo inak, a iných obzvlášť zraniteľných skupín detí, a na prispievanie k ich ochrane a zabezpečovanie ich práv na rozvoj a dôstojnosť. Boj proti všetkým formám násillia, najmä rodovo motivovaného násillia, posilňovanie jeho predchádzania a ochrana a podpora jeho obetí sú prioritami Únie, ktoré pomáhajú jednotlivcom využívať ich základné práva a prispievajú k rodovej rovnosti. Uvedené priority by sa mali podporovať v rámci programu. Zdôrazňuje sa význam poskytovania finančných prostriedkov v rámci programu organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré podporujú rodovú rovnosť, boj proti rodovo motivovanému násiliu a presadzovanie práv žien vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv a práv LGBTIQ osôb vo všetkých členských štátoch. Všetky uvedené činnosti sú zamerané na presadzovanie kľúčových hodnôt Únie, a preto majú byť podporované v celej Únii bez výnimky.

- (13) Silná politická vôľa a koordinované akcie založené na metódach a výsledkoch predchádzajúcich programov Daphne, programu Práva, rovnosť a občianstvo a programu Spravodlivosť sú potrebné na predchádzanie všetkým formám násillia a na boj proti nim. Predovšetkým financovanie z programu Daphne na predchádzanie násiliu páchanému na deťoch, mladých ľuďoch a ženách a boj proti nemu, ako aj na ochranu obetí, je od svojho začiatku v roku 1997 naozaj úspešné, a to tak pokiaľ ide o pozitívnu odozvu naň zo strany zainteresovaných strán (orgánov verejnej moci, akademických inštitúcií a mimovládnych organizácií), ako aj o účinnosť financovaných projektov. V rámci programu Daphne sa poskytli finančné prostriedky na projekty na zvyšovanie informovanosti, poskytovanie služieb podpory pre obeť a podporu činností organizácií občianskej spoločnosti pôsobiacich v teréne. Program sa zaoberal všetkými formami násillia vrátane domáceho násillia, sexuálneho násillia, obchodovania s ľuďmi, nebezpečného prenasledovania a tradičných škodlivých praktík, ako je napríklad mrzačenie ženských pohlavných orgánov, ako aj novoobjavujúcimi sa formami násillia, ako napríklad kybernetickým šikanovaním či online obťažovaním. Vzhľadom na stále alarmujúci počet obetí rodovo motivovaného násillia je dôležité pokračovať vo všetkých týchto akciách s pridelenými nezávislými rozpočtovými prostriedkami na činnosti, ktorými sa vykonáva špecifický cieľ predchádzania všetkým formám rodovo motivovaného násillia a boja proti nim v rámci programu Daphne, a pri vykonávaní programu náležite zohľadniť z nich získané výsledky a poznatky.
- (14) Nediskriminácia je základným princípom Únie. V článku 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovujú opatrenia na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Nediskriminácia je zakotvená aj v článku 21 charty. Mali by sa zohľadniť osobitné črty rôznych podôb diskriminácie vrátane priamej, nepriamej a štruktúrálnej diskriminácie a súčasne by sa mala vypracovať primeraná akcia na predchádzanie diskriminácii z jedného alebo viacerých dôvodov a boj proti nej. Program by mal podporovať akcie na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, afrofóbie, antisemitizmu, protirómskych nálad, islamofóbie a všetkých formách neznášanlivosti vrátane homofóbie, bifóbie, transfóbie, interfóbie a neznášanlivosti na základe rodovej identity, či už online alebo offline, ako aj neznášanlivosti voči osobám patriacim k menšinám, a boj proti nim, berúc do úvahy viacsobnú diskrimináciu. V uvedenom kontexte by sa osobitná pozornosť mala venovať aj predchádzaniu všetkým formám násillia a nenávisti,

segregácie a stigmatizácie a boju proti nim, ako aj boju proti šikanovaniu, obťažovaniu a netolerantnému zaobchádzaniu. Program by sa mal vykonávať vzájomne podporujúcim spôsobom s ostatnými činnosťami Únie, ktoré majú rovnaké ciele, najmä s činnosťami uvedenými v oznámení Komisie z 5. apríla 2011 s názvom „Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020“ a v odporúčaní Rady z 9. decembra 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch ⁽⁹⁾.

- (15) Sociálne prekážky a prekážky súvisiace s prostredím, ako aj nedostatočná prístupnosť bránia plnej a účinnej účasti osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými. Osoby so zdravotným postihnutím čelia prekážkam súvisiacim okrem iného s prístupom na trh práce, s využívaním inkluzívneho a kvalitného vzdelávania, s možnosťou vyhnúť sa chudobe a sociálnemu vylúčeniu, s prístupom ku kultúrnym iniciatívam a k médiám a s vykonávaním politických práv. Ako zmluvné strany Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím sa Únia a všetky členské štáty zaviazali podporovať, chrániť a zabezpečiť plné a rovnocenné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím. Uvedený dohovor sa stal neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Únie.
- (16) Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obdobia a komunikácie je základným právom zakotveným v článku 7 charty. Ochrana osobných údajov je základným právom zakotveným v článku 16 ZFEÚ a článku 8 charty. Dodržiavanie pravidiel ochrany osobných údajov podlieha kontrole nezávislých dozorných orgánov. Právny rámec Únie, najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽¹⁰⁾ a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 ⁽¹¹⁾, obsahujú ustanovenia na zabezpečenie účinného presadzovania práva na ochranu osobných údajov. Uvedenými právnymi nástrojmi sa zveruje vnútroštátnym dozorným orgánom pre ochranu údajov úloha, ktorou je podpora informovanosti verejnosti a pochopenia rizík, pravidiel, záruk a práv súvisiacich so spracúvaním osobných údajov. Vzhľadom na význam práva na ochranu osobných údajov v čase rýchleho technologického rozvoja by Únia mala byť schopná vykonávať činnosti na zvyšovanie informovanosti, a to aj podporou organizácií občianskej spoločnosti pri zasadzovaní sa za ochranu osobných údajov v súlade s normami Únie, a vypracúvať štúdie a vykonávať ďalšie príslušné činnosti.
- (17) Článkom 24 ZFEÚ sa Európskemu parlamentu a Rade ukladá povinnosť prijať ustanovenia o postupoch a podmienkach predloženia iniciatívy občanov v zmysle článku 11 Zmluvy o EÚ. Stalo sa tak prijatím nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/788 ⁽¹²⁾. Program by mal podporovať financovanie technickej a organizačnej podpory vykonávania uvedeného nariadenia, čím by sa podporil výkon práva občanov začať a podporovať európske iniciatívy občanov.
- (18) V súlade s článkami 8 a 10 ZFEÚ by sa programom vo všetkých jeho činnostiach malo podporovať uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti a uplatňovanie hľadiska nediskriminácie. V priebežnom a záverečnom hodnotení programu by sa mali hodnotiť rodové vplyvy s cieľom posúdiť, do akej miery program prispieva k rodovej rovnosti, a posúdiť, či program nemá neželaný negatívny vplyv na rodovú rovnosť. V tejto súvislosti a pri zohľadnení odlišnej povahy a rozsahu činností jednotlivých častí programu bude dôležité, aby jednotlivé údaje zhromaždené realizátormi projektov boli vždy, keď je to možné, rozčlenené podľa pohlavia. Takisto je dôležité, aby sa žiadateľom poskytovali informácie o tom, ako zohľadniť rodovú rovnosť, a to aj informácie o využívaní nástrojov uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti, ako je v prípade potreby napríklad rodové rozpočtovanie a posúdenie vplyvu na rodovú rovnosť. Pri konzultáciách s expertmi a zainteresovanými stranami by sa malo zvážiť vyvážené rodové zastúpenie.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 378, 24.12.2013, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/788 zo 17. apríla 2019 o európskej iniciatíve občanov (Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 55).

- (19) V článku 3 Zmluvy o EÚ sa od Únie vyžaduje, aby okrem iného podporovala ochranu práv dieťaťa v súlade s článkom 24 charty a s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa.
- (20) V súlade s aktmi Únie týkajúcimi sa rovnakého zaobchádzania zriadili členské štáty nezávislé orgány na podporu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „orgány pre otázky rovnosti“) s cieľom bojovať proti diskriminácii na základe rasového a etnického pôvodu, ako aj pohlavia. Mnohé členské štáty však išli nad rámec požiadaviek uvedených aktov Únie a zabezpečili, aby sa orgány pre otázky rovnosti mohli zaoberať aj diskrimináciou na základe iných dôvodov, ako je napríklad jazyk, vek, pohlavné znaky, rodová identita a rodová rozmanitosť, sexuálna orientácia, náboženstvo a viera a zdravotné postihnutie. Orgány pre otázky rovnosti zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní rovnosti a zabezpečovaní účinného uplatňovania právnych predpisov o rovnakom zaobchádzaní, a to najmä poskytovaním nezávislej pomoci obetiam diskriminácie, vykonávaním nezávislých prieskumov týkajúcich sa diskriminácie, uverejňovaním nezávislých správ a vydávaním odporúčaní v akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa diskriminácie v ich príslušných členských štátoch. Je nevyhnutné, aby sa v tejto súvislosti práca orgánov pre otázky rovnosti koordinovala na úrovni Únie.

V roku 2007 vznikla Európska sieť vnútroštátnych orgánov pre otázky rovnosti (ďalej len „Equinet“) a je zložená z vnútroštátnych orgánov pre otázky rovnosti, ako sa stanovuje v smerniciach Rady 2000/43/ES ⁽¹³⁾ a 2004/113/ES ⁽¹⁴⁾ a v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES ⁽¹⁵⁾ a 2010/41/EÚ ⁽¹⁶⁾. Komisia prijala 22. júna 2018 odporúčanie (EÚ) 2018/951 ⁽¹⁷⁾ o normách pre orgány pre otázky rovnosti, ktoré sa zaoberá ich mandátom, nezávislosťou, účinnosťou, koordináciou a spoluprácou. Sieť Equinet má výnimočné postavenie, keďže je jediným subjektom zabezpečujúcim koordináciu činností medzi orgánmi pre otázky rovnosti. Uvedená koordinácia sieťou Equinet je mimoriadne dôležitá pre účinné vykonávanie práva Únie v oblasti boja proti diskriminácii v členských štátoch a mala by sa podporovať v rámci programu.

- (21) S cieľom zvýšiť užívateľsky ústretovú prístupnosť a poskytnúť nestranné usmernenia, praktické informácie a pomoc žiadateľom, zainteresovaným stranám a prijímateľom v súvislosti so všetkými aspektmi programu by členské štáty mali mať možnosť zriadiť kontaktné miesta programu. Kontaktné miesta programu by mali vykonávať svoje funkcie nezávisle a bez zasahovania orgánov verejnej moci do ich rozhodovania. Je dôležité, aby členské štáty mali možnosť vybrať si najvhodnejší spôsob riadenia takýchto kontaktných miest programu, a to aj prostredníctvom orgánov verejnej moci, organizácií občianskej spoločnosti alebo ich konzorcií. Kontaktné miesta programu nemajú mať žiadnu zodpovednosť za riadenie programu.
- (22) Nezávislé orgány pre ľudské práva a organizácie občianskej spoločnosti zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore a ochrane spoločných hodnôt Únie a zvyšovaní informovanosti o nich a pri prispievaní k účinnému uplatňovaniu práv vyplývajúcich z práva Únie vrátane charty. Ako sa uvádza v uznesení Európskeho parlamentu z 19. apríla 2018 ⁽¹⁸⁾, zvýšenie finančných prostriedkov a náležitá finančná podpora sú kľúčom k rozvoju priaznivého a udržateľného prostredia pre organizácie občianskej spoločnosti s cieľom posilniť ich úlohu a umožniť im nezávislé a účinné plnenie si svojich funkcií. Financovanie z prostriedkov Únie by malo dopĺňať úsilie vynakladané na vnútroštátnej úrovni prispievaním k podpore, posilneniu postavenia a tvorbe kapacít nezávislých organizácií občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti presadzovania práv a hodnôt a ktorých činnosti prispievajú k strategickému presadzovaniu práv vyplývajúcich z práva Únie vrátane charty, okrem iného presadzovaním, ako sú

⁽¹³⁾ Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22).

⁽¹⁴⁾ Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

⁽¹⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23).

⁽¹⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS (Ú. v. EÚ L 180, 15.7.2010, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/951 z 22. júna 2018 o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie (Ú. v. EÚ L 167, 4.7.2018, s. 28).

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.

strategické súdne spory, kampane, komunikácia a iné kontrolné činnosti, ako aj k podpore a ochrane hodnôt Únie a zvyšovaniu informovanosti o nich na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni. Program by sa mal vykonávať užívateľsky ústretovým spôsobom, napríklad prostredníctvom užívateľsky ústretového postupu podávania žiadostí a podávania správ. Osobitná pozornosť by sa mala venovať prístupnosti programu pre organizácie občianskej spoločnosti na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni vrátane základných organizácií občianskej spoločnosti, ako aj kapacitám prijímateľov. Malo by to v prípade potreby zahŕňať zváženie poskytovania finančnej podpory tretím stranám.

- (23) Komisia by mala zabezpečiť celkovú konzistentnosť, komplementárnosť a synergie s prácou orgánov, úradov a agentúr Únie, najmä s Európskym inštitútom pre rodovú rovnosť a Agentúrou Európskej únie pre základné práva, a mala by zohľadniť prácu iných vnútroštátnych a medzinárodných aktérov v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje.
- (24) Program by mal byť za určitých podmienok otvorený účasti členov Európskeho združenia voľného obchodu (ďalej len „EZVO“), ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“). Účasť na programe by sa mala umožniť aj prístupujúcim, kandidátskym, potenciálnym kandidátskym krajinám, využívajúcim predvstupovú stratégiu, krajinám, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, a iným tretím krajinám.
- (25) Na to, aby sa zabezpečilo účinné pridelovanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Únie, je potrebné zabezpečiť, aby všetky akcie vykonávané v rámci programu mali pridanú hodnotu Únie, dopĺňali akcie členských štátov a boli konzistentné s inými akciami Únie. Malo by sa vyvinúť úsilie o konzistentnosť, komplementárnosť a synergie s programami financovania na podporu oblastí politiky, ktoré sú úzko prepojené, a to najmä s programom Spravodlivosť, ako aj s programom Kreatívna Európa, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXXX/XXXX ⁽¹⁹⁾, a s programom Erasmus+, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXXX/XXXX ⁽²⁰⁾, s cieľom využiť potenciál prienikov v oblastiach kultúry, médií, umenia, vzdelávania a tvorivosti. Je potrebné vytvoriť synergie s ostatnými programami financovania z prostriedkov Únie, najmä v oblastiach zamestnanosti a boja proti sociálnemu vylúčeniu, najmä s Európskym sociálnym fondom plus, ako aj v oblastiach vnútorného trhu, podnikania, mládeže, zdravia, občianstva, spravodlivosti, migrácie, bezpečnosti, výskumu, inovácií, technológií, priemyslu, súdržnosti, cestovného ruchu, vonkajších vzťahov, obchodu a udržateľného rozvoja.
- (26) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania programu stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽²¹⁾, pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (27) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽²²⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) je možné udeliť grant na už začatú akciu pod podmienkou, že žiadateľ je schopný preukázať potrebu začať akciu pred podpísaním dohody o grante. Náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia žiadosti o grant, však s výnimkou riadne odôvodnených výnimočných prípadov nie sú oprávnené.

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXXX/XXXX z XXX, ktorým sa zriaďuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1295/2013 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) XXXX/XXXX z XXX, ktorým sa zriaďuje „Erasmus+“: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²¹⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽²²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

S cieľom predísť akémukoľvek narušeniu podpory Únie, ktoré by mohlo poškodiť záujmy Únie, malo by byť možné počas obmedzeného obdobia na začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, aby sa náklady vzniknuté v súvislosti s akciami podporovanými v rámci tohto nariadenia, ktoré sa už začali, považovali za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj v prípade, že tieto náklady vznikli pred podaním žiadosti o grant.

- (28) Na program sa vzťahuje nariadenie o rozpočtových pravidlách. Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov.
- (29) Formy financovania a spôsoby plnenia podľa tohto nariadenia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti dosiahnuť špecifické ciele akcií a priniesť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie, kapacitu príslušných zainteresovaných strán a cieľových prijímateľov a predpokladané riziko nesúladu. Malo by to zahŕňať zohľadnenie použitia jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (30) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽²³⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽²⁴⁾ a (Euratom, ES) č. 2185/96⁽²⁵⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽²⁶⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí a vrátane podvodov, vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov, a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcii na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽²⁷⁾.

V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktorý prijíma finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov, a pokiaľ ide o členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúry, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (31) Tretie krajiny, ktoré sú členmi EHP, sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽²⁸⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povoľujúcemu úradníkovi, OLAF-u, a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.

⁽²³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁴⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽²⁵⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽²⁶⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²⁸⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

- (32) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriamej implementácie a kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (33) Podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ ⁽²⁹⁾ osoby a príslušné verejné a/alebo súkromné subjekty a inštitúcie v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú príslušná zámorská krajina alebo príslušné územie spojené.
- (34) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu, prijatú na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy a plniť ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja, prispeje program k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali 30 % rozpočtových výdavkov Únie, a k ambícii, aby v roku 2024 odrážalo výdavky na biodiverzitu 7,5 % rozpočtu Únie a v rokoch 2026 a 2027 10 %, pričom sa zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity. Programom sa majú podporovať činnosti, ktoré rešpektujú klimatické a environmentálne normy a priority Únie a zásadu Európskej zelenej dohody „nespôsobovať škodu“. Počas prípravy a vykonávania programu sa majú identifikovať relevantné akcie, ktoré sa prehodnotia v kontexte príslušných postupov hodnotenia a preskúmania.
- (35) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ⁽³⁰⁾ by sa mal program hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zaťaženie, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V náležitom prípade by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi.
- (36) S cieľom zabezpečiť účinné posúdenie pokroku programu smerom k dosahovaniu jeho cieľov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o ukazovatele uvedené v článkoch 14 a 16 a v prílohe II. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (37) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ⁽³¹⁾.
- (38) Keďže ciele tohto nariadenia, a to chrániť a podporovať práva a hodnoty zakotvené v zmluvách, charte a v uplatniteľných medzinárodných dohovorech v oblasti ľudských práv, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a dôsledkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

⁽²⁹⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽³⁰⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (39) Nariadenia (EÚ) č. 1381/2013 a (EÚ) č. 390/2014 by sa preto mali zrušiť.
- (40) S cieľom zabezpečiť kontinuitu v poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožniť, aby sa vykonávanie programu začalo od začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty (ďalej len „program“) počas trvania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, stanoveného v nariadení (EÚ, Euratom) 2020/2093.

Stanovujú sa v ňom ciele programu, rozpočet na obdobie rokov 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidiel poskytovania takéhoto financovania.

Článok 2

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu je chrániť a podporovať práva a hodnoty zakotvené v zmluvách, charte a v uplatniteľných medzinárodných dohovoroch v oblasti ľudských práv, najmä prostredníctvom podpory organizácií občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán, ktoré sú aktívne na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni, a povzbudzovaním občianskej a demokratickej účasti s cieľom zachovať a ďalej rozvíjať otvorené, demokratické, rovnoprávne a inkluzívne spoločnosti, ktoré sú založené na právnom štáte.
2. V rámci všeobecného cieľa stanoveného v odseku 1 má program tieto špecifické ciele, ktoré zodpovedajú oblastiam:
 - a) chrániť a podporovať hodnoty Únie (oblasť Hodnoty Únie);
 - b) podporovať práva, nediskrimináciu a rovnosť vrátane rodovej rovnosti a pokročiť pri uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti a uplatňovaní hľadiska nediskriminácie (oblasť Rovnosť, práva a rodová rovnosť);
 - c) podporovať angažovanosť a účasť občanov na demokratickom živote Únie a výmenu informácií medzi občanmi rôznych členských štátov a zvyšovať informovanosť o ich spoločnej európskej histórii (oblasť Angažovanosť a účasť občanov);
 - d) bojovať proti násiliu vrátane rodovo motivovaného násillia (oblasť Daphne).

Článok 3

Oblasť Hodnoty Únie

V rámci všeobecného cieľa stanoveného v článku 2 ods. 1 a v rámci špecifického cieľa stanoveného v článku 2 ods. 2 písm. a) sa program zameriava na ochranu a podporu práv a zvyšovanie informovanosti o nich poskytovaním finančnej podpory organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni pri podpore a rozvíjaní týchto práv, čím sa zároveň posilňuje ochrana a podpora hodnôt Únie a dodržiavanie zásad právneho štátu a prispieva sa k budovaniu demokratickejšej Únie, demokratickému dialógu, transparentnosti a dobrej správe vecí verejných.

Článok 4

Oblasť Rovnosť, práva a rodová rovnosť

V rámci všeobecného cieľa stanoveného v článku 2 ods. 1 a špecifického cieľa stanoveného v článku 2 ods. 2 písm. b) sa program zameriava na:

1. podporovanie rovnosti a predchádzanie nerovnostiam a diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie a boj proti nim a dodržiavanie zásady nediskriminácie z dôvodov stanovených v článku 21 charty;
2. podporovanie, napredovanie a vykonávanie komplexných politík zameraných na:
 - a) presadzovanie plného využívania práv žien; rodovú rovnosť vrátane rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom; posilnenie postavenia žien; a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti;
 - b) podporovanie nediskriminácie a uplatňovanie jej hľadiska;
 - c) boj proti rasizmu, xenofóbii a všetkým formám neznášanlivosti vrátane homofóbie, bifóbie, transfóbie, interfóbie a neznášanlivosti na základe rodovej identity, a to online aj offline;
 - d) ochraňovanie a podporovanie práv dieťaťa;
 - e) ochraňovanie a podporovanie práv osôb so zdravotným postihnutím;
3. ochraňovanie a podporovanie práv vyplývajúcich z občianstva Únie a práva na ochranu osobných údajov.

Článok 5

Oblasť Angažovanosť a účasť občanov

V rámci všeobecného cieľa stanoveného v článku 2 ods. 1 a špecifického cieľa stanoveného v článku 2 ods. 2 písm. c) sa program zameriava na:

1. podporovanie projektov zameraných na pripomínanie si rozhodujúcich momentov v modernej európskej histórii, ako napríklad získanie moci zo strany autoritárskych a totalitných režimov, vrátane ich príčin a dôsledkov, a projektov zameraných na zvyšovanie informovanosti európskych občanov o ich spoločnej histórii, kultúre, kultúrnom dedičstve a hodnotách, čím sa zvyšuje ich chápanie Únie, jej pôvodu, účelu, rozmanitosti a úspechov, a význam vzájomného porozumenia a tolerance;
2. podporovanie účasti občanov a zastupujúcich združení na demokratickom a občianskom živote Únie a prínosu k nemu tým, že im umožní vyjadrovať a verejne si vymieňať ich názory vo všetkých oblastiach činnosti Únie;
3. podporovanie výmen medzi občanmi rôznych krajín, najmä prostredníctvom partnerstiev miest a sietí miest, s cieľom poskytnúť im praktické skúsenosti s bohatstvom a rozmanitosťou spoločného dedičstva Únie a upozorniť ich na to, že takéto bohatstvo a rozmanitosť predstavujú pevný základ spoločnej budúcnosti.

Článok 6

Oblasť Daphne

V rámci všeobecného cieľa stanoveného v článku 2 ods. 1 a špecifického cieľa stanoveného v článku 2 ods. 2 písm. d) sa program zameriava na:

1. predchádzanie všetkým formám rodovo motivovaného násillia páchaného na ženách a dievčatách a domáceho násillia na všetkých úrovniach a boj proti nim vrátane podpory noriem ustanovených v Dohovore Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor);
2. predchádzanie všetkým formám násillia voči deťom, mladým ľuďom a iným ohrozeným skupinám, ako sú LGBTIQ osoby a osoby so zdravotným postihnutím, a boj proti nim;

3. podporovanie a ochraňovanie všetkých priamych a nepriamych obetí foriem násilia uvedených v bodoch 1 a 2, ako sú obeť domáceho násilia páchaného v rodine alebo v intímnych vzťahoch, vrátane detí, ktoré sú osirelé v dôsledku domácich trestných činov, a podporovanie a zabezpečenie rovnakej úrovne ochrany obetí rodovo motivovaného násilia v celej Únii.

Článok 7

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 641 705 000 EUR v bežných cenách.
2. V dôsledku úpravy špecifickej pre program stanovenej v článku 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2093 sa suma stanovená v odseku 1 tohto článku zvýši o dodatočné pridelené prostriedky vo výške 800 000 000 EUR v cenách z roku 2018, ako sa uvádza v prílohe II k uvedenému nariadeniu.
3. V rámci sumy stanovenej v odseku 1 sa tieto orientačné sumy pridelia na tieto ciele:
 - a) 297 366 097 EUR v bežných cenách, t. j. 46,34 % finančného krytia, na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. a);
 - b) 169 410 120 EUR v bežných cenách, t. j. 26,4 % finančného krytia, na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. b) a d);
 - c) 174 928 783 EUR v bežných cenách, t. j. 27,26 % finančného krytia, na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. c).
4. V rámci sumy stanovenej v odseku 2 sa tieto orientačné sumy pridelia na tieto ciele:
 - a) 43,00 % až do výšky 344 000 000 EUR v cenách z roku 2018 na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. a);
 - b) 23,07 % až do výšky 184 560 000 EUR v cenách z roku 2018 na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. b) a d);
 - c) 23,93 % až do výšky 191 440 000 EUR v cenách z roku 2018 na špecifické ciele stanovené v článku 2 ods. 2 písm. c);
 - d) 10,00 % až do výšky 80 000 000 EUR v cenách z roku 2018 na akékoľvek ciele stanovené v článku 2 ods. 2.
5. V rámci súm stanovených v odseku 3 písm. a) a b) a v odseku 4 písm. a) a b), najmenej 50 % sa prideli na podporu činností vykonávaných organizáciami občianskej spoločnosti, z čoho najmenej 40 % sa prideli miestnym a regionálnym organizáciám občianskej spoločnosti.
6. V rámci sumy stanovenej v odseku 3 písm. b) a v odseku 4 písm. b) sa najmenej 40 % prideli na podporu činností na predchádzanie všetkým formám rodovo motivovaného násilia a na boj proti nim na všetkých úrovniach a najmenej 15 % na činnosti na podporu plného uplatňovania práv žien; rodovej rovnosti vrátane rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom; posilnenia postavenia žien a uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti.
7. V rámci sumy stanovenej v odseku 3 písm. c) a v odseku 4 písm. c) sa najmenej 65 % prideli na demokratickú účasť a 15 % na spomienkové činnosti.
8. Komisia sa od pridelených percentuálnych podielov prostriedkov programu, stanovených v odsekoch 6 a 7, nesmie odchýliť o viac než desať percentuálnych bodov.
9. Sumy stanovené v odsekoch 1 a 2 možno prideliť na technickú a administratívnu pomoc určenú na vykonávanie programu, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, auditorské a hodnotiace činnosti vrátane systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií, štúdie, stretnutia expertov a oznámenia o prioritách a oblastiach týkajúcich sa všeobecných cieľov programu.

10. V súlade s článkom 193 ods. 2 druhým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách, berúc do úvahy oneskorené nadobudnutie účinnosti tohto nariadenia a s cieľom zabezpečiť kontinuitu, sa náklady vzniknuté v súvislosti s akciami podporovanými v rámci tohto nariadenia môžu na obmedzené obdobie považovať za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj vtedy, ak vznikli pred podaním žiadosti o grant.

11. Zdroje pridelené členskými štátmi v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu previesť na program za podmienok stanovených v článku 26 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybárskom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021-2027“). Komisia implementuje uvedené zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného pododseku. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.

Článok 8

Tretie krajiny pridružené k programu

Program je otvorený účasti týchto tretích krajín:

- a) členom EZVO, ktorí sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;
- b) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- d) iným tretím krajinám v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode vzťahujúcej sa na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie, ak sa touto dohodou:
 - i) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
 - ii) stanovujú podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady;
 - iii) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
 - iv) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu jej finančných záujmov.

Príspevky uvedené v prvom pododseku písm. d) bode ii) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 9

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia subjektami uvedenými v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) uvedeného nariadenia.

2. V rámci programu sa môže poskytovať financovanie jednou z foriem stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách.

3. Príspevky do vzájomného poisťovacieho mechanizmu môžu pokrývať riziko spojené s vymáhaním finančných prostriedkov, ktoré majú zaplatiť ich príjemcovia, a považujú sa podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách za dostatočnú záruku. Uplatňujú sa ustanovenia stanovené v článku 37 ods. 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 ⁽³²⁾.

Článok 10

Druhy akcií

Podľa tohto nariadenia možno financovať akcie prispievajúce k dosiahnutiu špecifického cieľa stanoveného v článku 2. Na financovanie sú oprávnené najmä činnosti uvedené v prílohe I.

Článok 11

Skupina pre občiansky dialóg

Komisia zriadi skupinu pre občiansky dialóg na účely zabezpečenia pravidelného, otvoreného a transparentného dialógu s prijímateľmi programu a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom vymieňať si skúsenosti a osvedčené postupy a diskutovať o vývoji v oblasti politik v rámci oblastí a cieľov, na ktoré sa program vzťahuje, a v súvisiacich oblastiach.

KAPITOLA II

GRANTY

Článok 12

Granty

1. Granty sa v rámci programu udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Členmi komisie pre vyhodnotenie môžu byť externí experti.

Článok 13

Kumulatívne a alternatívne financovanie

1. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok v rámci programu, možno poskytnúť príspevok aj z iného programu Únie vrátane fondov podliehajúcich zdieľanému riadeniu, ak sa tieto príspevky nevzťahujú na tie isté náklady. Zodpovedajúci príspevok na akciu podlieha pravidlám príslušného programu Únie. Kumulatívne financovanie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, v ktorých sa stanovujú podmienky podpory.

2. Akcie, ktoré získali v rámci programu značku Známkou excelentnosti, môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja alebo Európskeho sociálneho fondu plus v súlade s článkom 73 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021-2027, ak spĺňajú tieto kumulatívne podmienky:

- a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu;

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1).

- b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov;
- c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

Článok 14

Oprávnené subjekty

1. Okrem kritérií stanovených v článku 197 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú kritériá oprávnenosti uvedené v odsekoch 2 a 3 tohto článku.
2. Oprávnené sú tieto subjekty:
 - a) akýkoľvek právny subjekt usadený v:
 - i) členskom štáte alebo zámorskej krajine alebo zámorskom území s ním spojeným;
 - ii) tretej krajine pridruženej k programu s výnimkou špecifického cieľa uvedeného v článku 2 ods. 2 písm. a);
 - b) akýkoľvek právny subjekt zriadený podľa práva Únie alebo akákoľvek medzinárodná organizácia.
3. Grant na prevádzku je možné udeliť európskej sieti vnútroštátnych orgánov pre otázky rovnosti (ďalej len „Equinet“) bez výzvy na predkladanie návrhov podľa článku 7 ods. 3 písm. b) a článku 7 ods. 4 písm. b) na pokrytie výdavkov spojených so stálym pracovným programom siete Equinet.

KAPITOLA III

PROGRAMOVANIE, MONITOROVANIE, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 15

Pracovný program

1. Program sa vykonáva prostredníctvom pracovných programov uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Pracovný program prijíma Komisia prostredníctvom vykonávacieho aktu. Uvedený vykonávací akt sa prijíma v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 22.

Článok 16

Monitorovanie a podávanie správ

Ukazovatele na účely podávania správ o pokroku programu pri dosahovaní všeobecných a špecifických cieľov, stanovených v článku 2, sú uvedené v prílohe II.

Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 18 s cieľom zmeniť prílohu II, pokiaľ ide o ukazovatele, ak sa to považuje za potrebné, ako aj doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov programu získavali efektívne, účinne a včas.

Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie a v náležitých prípadoch členským štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Článok 17

Hodnotenie

1. Hodnotenia programu sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese.
2. Komisia vykoná priebežné hodnotenie programu hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o jeho vykonávaní, najneskôr však štyri roky od začatia jeho vykonávania. V priebežnom hodnotení sa zohľadnia výsledky hodnotení dlhodobého vplyvu predchádzajúcich programov.
3. Komisia vykoná záverečné hodnotenie programu na konci jeho vykonávania, najneskôr však štyri roky od uplynutia obdobia uvedeného v článku 1.
4. Komisia oznámi závery hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 18

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 16 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2027.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 16 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 16 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 19

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

KAPITOLA IV

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 20

Poskytovanie informácií, komunikácia a publicita

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom, akciami vykonávanými v rámci programu a dosiahnutými výsledkami.
3. Finančné zdroje vyčlenené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 2.

Článok 21

Kontaktné miesta programu

Každý členský štát môže zriadiť kontaktné miesta programu zodpovedné za poskytovanie neustranného usmernenia, praktických informácií a pomoci žiadateľom, zainteresovaným stranám a prijímateľom programu, pokiaľ ide o všetky jeho aspekty, a to aj pokiaľ ide o postup pri podávaní žiadostí, šírenie používateľsky ústretových informácií a výsledkov programu, otázky týkajúce sa partnerov, odbornú prípravu a formálne náležitosti.

Kontaktné miesta programu vykonávajú svoje funkcie nezávisle.

Článok 22

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Výbor môže zasadať v rôznych zloženiach, aby sa zaoberal jednotlivými oblasťami programu.

Článok 23

Zrušenie

Nariadenia (EÚ) č. 1381/2013 a (EÚ) č. 390/2014 sa zrušujú s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 24

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadení (EÚ) č. 1381/2013 a (EÚ) č. 390/2014, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia.

2. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými podľa nariadení (EÚ) č. 1381/2013 a (EÚ) č. 390/2014.
3. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 7 ods. 9 zahrnúť do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 25

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 28. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

ČINNOSTI PODPOROVANÉ V RÁMCI PROGRAMU

Všeobecné a špecifické ciele programu stanovené v článku 2 sa plnia najmä podporovaním týchto činností:

1. zvyšovanie informovanosti, podpora a šírenie informácií v rámci oblastí a cieľov, na ktoré sa program vzťahuje, a to s cieľom zlepšiť znalosť práv, hodnôt a súvisiacich politík;
2. vzájomné učenie sa a výmena osvedčených postupov medzi zainteresovanými stranami s cieľom zlepšiť znalosti a vzájomné porozumenie;
3. analytické a monitorovacie činnosti na zlepšenie pochopenia situácie v členských štátoch a na úrovni Únie v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje, ako aj na zlepšenie vykonávania práva, politik a hodnôt Únie v členských štátoch, ako sú činnosti zahŕňajúce zhromažďovanie údajov a štatistiky; vypracúvanie spoločných metodík a v náležitých prípadoch ukazovateľov alebo referenčných hodnôt; štúdie, výskumy, analýzy a prieskumy; hodnotenia; posúdenie vplyvu; a vypracovanie a uverejňovanie príručiek, správ a vzdelávacieho materiálu;
4. odborná príprava príslušných zainteresovaných strán s cieľom zlepšiť znalosť politík a práv v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje;
5. vývoj a údržba nástrojov informačných a komunikačných technológií;
6. podpora organizácií občianskej spoločnosti a neziskových zainteresovaných strán pôsobiacich v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje, s cieľom:
 - a) zvýšiť ich schopnosť reagovať a zaručiť všetkým občanom primeraný prístup k ich službám, poradenským činnostiam a podporným činnostiam;
 - b) vykonávať podporné činnosti na podporu práv, čím sa tiež posilní ochrana a podpora hodnôt Únie a rešpektovanie právneho štátu a prispeje k demokratickému dialógu, transparentnosti a dobrej správe vecí verejných, a to aj v prípadoch zužujúceho sa priestoru pre občiansku spoločnosť;
7. zvýšenie povedomia občanov, najmä mladých ľudí, o európskej kultúre, kultúrnom dedičstve, identite a histórii, a to aj pokiaľ ide o totalitné a autoritatívne režimy a iné rozhodujúce epizódy v nedávnej európskej histórii, s cieľom posilniť pamiatku a angažovanosť európskych občanov v Únii a podporovať toleranciu, vzájomné porozumenie, medzikultúrny dialóg a rešpektovanie rozmanitosti;
8. spájanie občanov rôznych národností a kultúr umožnením ich účasti na činnostiach v rámci projektov partnerských miest a projektov občianskej spoločnosti, čím sa vytvoria podmienky pre zlepšený prístup zdola nahor a posilní sa občianska a demokratická angažovanosť;
9. podpora a uľahčenie aktívnej a inkluzívnej účasti na budovaní demokratickejšej Únie, ako aj zvyšovania informovanosti o právach a hodnotách prostredníctvom poskytovania podpory organizáciám občianskej spoločnosti;
10. rozvíjanie kapacít európskych sietí na podporu a ďalší rozvoj práva, hodnôt, cieľov politik a stratégií Únie;
11. financovanie technickej a organizačnej podpory vykonávania nariadenia (EÚ) 2019/788, čím sa podporí výkon práva občanov začínať a podporovať európske iniciatívy občanov;
12. prehlbovanie znalostí o programe a zlepšovanie šírenia a prenosnosti jeho výsledkov a posilňovanie dosahu na občanov, a to aj zriaďovaním a podporou kontaktných miest programu.

PRÍLOHA II

UKAZOVATELE

Program je monitorovaný na základe súboru ukazovateľov určených na zistenie rozsahu, v akom boli dosiahnuté jeho všeobecné a špecifické ciele, pričom sa minimalizuje administratívne zaťaženie a náklady. Na tento účel sa budú zhromažďovať údaje podľa tohto súboru ukazovateľov:

1. počet osôb, ktoré boli oslovené:
 - a) činnosťami v oblasti odbornej prípravy;
 - b) vzájomným učením sa a výmenou osvedčených postupov;
 - c) činnosťami v oblasti zvyšovania povedomia, informovanosti a šírenia informácií;
2. počet organizácií občianskej spoločnosti, ktoré boli oslovené činnosťami v oblasti podpory a budovania kapacít;
3. počet nadnárodných sietí a iniciatív zameraných na európsku pamäť a dedičstvo v dôsledku intervencie programu.

Všetky jednotlivé údaje sa vždy, keď je to možné, rozčlenia podľa pohlavia. Priebežné a záverečné hodnotenia programu sa zameriavajú na každú oblasť a na každú činnosť a zahŕňajú hľadisko rodovej rovnosti a hodnotia vplyv na rodovú rovnosť.
